

IPoP – Inštitut za politike prostora
Tržaška 2
1000 Ljubljana
kot koordinator Mreže za prostor

Skupnost občin Slovenije
Partizanska cesta 1
2000 Maribor

Datum: 15.4.2021

Zadeva: **Predlog Zakona o debirokratizaciji – nasprotovanje ukinitvi javnih natečajev za projektiranje**

Spoštovani,

kot koordinator Mreže za prostor, ki združuje nevladne organizacije za trajnostno urejanja prostora se odzivamo na [vaš javni poziv](#) glede **Zakona o debirokratizaciji** in vam v danem roku pošiljamo pripombo, ki se nanaša na ukinitve javnih natečajev.

Predlog:

Črta se 31. člen in posledično 5.točka 1. člena.

Obrazložitev:

31 člen predloga zakona predlaga črtanje tretjega odstavka 100. člena Zakona o javnem naročanju (ZJN_3) in to je tudi edino določilo, ki se nanaša na odpravo »birokratskih« ovir v ZJN-3. Menimo, da javni natečaji za projektiranje objektov in strokovnih podlag za potrebe prostorskega načrtovanja, ne predstavljajo birokratske ovire pri doseganju namena trajnostnega urejanja prostora, temveč to omogočajo. Od sprejema ZJN-3, ki je ponovno uvedel možnost javnih natečajev, ki so vezana na investicijsko vrednost, je privedla do pomembnega porasta uspešno izvedenih javnih natečajev.

Urejanje prostora je v javnem interesu, prostor pa skupna dobrina, v okviru katere se mora udeležati tudi socialna in ekološka funkcija lastnine, primarno vodilo pa mora biti načelo trajnostnega razvoja. To pa je zaradi izrednih okoljskih in podnebnih razmer razglašeni v EU podrejeno temu, da se posegi v prostor načrtujejo tako, da bodo prispevali k blaženju podnebnih sprememb in hkrati tako, da bodo maksimalno odporni prilagojeni in odporni nanje. Zaradi dolgoročnih učinkov posegov v prostor, je tako te potrebno izvesti premišljeno, zgled pa mora biti prav javni sektor. Doslej pa se je v praksi

izkazalo, da natečajni privedejo do najboljših rešitev, po zaslugi veljavnega ZJN-3 pa so natečajni po skoraj popolnem zamrtju do leta 2014, ponovno oživel. Namen javnih natečajev je, da se v širšem javnem interesu izberejo najprimernejše strokovne rešitve – gre za idejno projektiranje. Umeščanje prostorskih rešitev v širši družbeni prostor mora biti podvrženo odprti konkurenci, transparentnosti in zasledovanju splošnih interesov trajnostnega razvoja prostora. Postopki pri pripravi večjih investicij, ki vključujejo javne natečaje, praviloma vključijo v proces večje število deležnikov, konkurenci idej, kar pripomore k bolj pretehtanim in bolje sprejetim odločitvam. Tako pridobljene rešitve so praviloma racionalnejše in znižujejo stroške investicije gledano v celotnem življenjskem ciklu objekta. S tem se lahko ohranja visoka kultura urejanja prostora in zmanjšuje nevarnost napačnih oz. dolgoročno neprimernih rešitev v prostoru.

Zato menimo, da bi morala taka posebna ureditev za naročanje storitev projektiranja ostati veljavna, saj se je izkazala za dobro, k čemur je pripomoglo tudi upoštevanje investicijske vrednosti, ne pa vrednosti storitve.

Predlagatelj v predlogu zakona kot razlog črtanja navedenega določila navaja, da se je ta rešitev izkazala za »preveč tog, saj prekomerno posega v avtonomijo naročnika, ki nima pravice izpeljati javnega naročila brez izvedbe projektne natečaja, če se mu le –ta v posameznem primeru ne zdi smiseln ali ustrezen«, fakultativna odločitev za izvedbo projektne natečaja pa naj bi bila tudi v skladu z Direktivo 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES. Menimo, da navedeni argumenti predlagatelje niso utemeljeni. Poseganje v prostor ne more biti samo po volji naročnika, saj je v skupnem interesu in se mora zato podrediti številnim pravilom. Menimo, da prepuščanje te odločitve le temu »ali se naročniku natečaj zdi ali ne zdi primeren« ni skladen s temeljnimi načeli trajnostnega urejanja prostora – predvsem načelo trajnostnega prostorskega razvoja (6. člen Zakona o urejanju prostora – ZureP-2), načelom strokovnosti (10. člen) in nenazadnje uresničevanjem ekološke in socialne funkcije lastnine za trajnostni razvoj družbe. Hkrati pa obstoječa ureditev z javnim natečajem ne predstavlja kršitve direktive o javnem naročanju, na katero se sklicuje predlagatelj.

Pripravila:
Senka Šifkovič Vrbica

Koordinator Mreže za prostor:
Marko Petelin

